

Schoolplan PrO Emmeloord

Betrokken en bevlogen met kracht!

Emmeloord oktober 202

Inhoud

Voorwoord.....	4
De toekomst	4
Kapstok	4
1 De organisatie.....	5
2 De context	6
2.2. Schoolplan VMBO.....	6
2.2.1 Leren leren.....	6
2.2.2 Leren leven	7
2.2.3 Leren over.....	8
2.3. Landelijke ontwikkelingen (voortgezet) onderwijs.....	8
2.4. Landelijke eisen en ontwikkelingen PrO.....	9
2.4.1 Inrichting PrO.....	9
2.4.2 Basisvaardigheden, LOB en Burgerschap.....	9
2.4.3 Passend onderwijs.....	10
3 Schoolplan Aeres PrO	11
3.1. Missie.....	11
3.2. Visie	11
3.3. Structuur en inhoud schoolplan PrO	11
3.3.1. Gezonde school, gezonde voeding	12
3.3.2. Versterken BIS-BES-ZES.....	13
3.3.3. Passend advies.....	14
3.3.4. Verbeteren imago PrO.....	15
3.3.5. Curriculum Pro.....	16
3.3.6. Eigenaarschap bij de leerling	17
3.3.7. Maatschappelijk ontwikkelen.....	18
3.4. Finishfoto	19
4 Sturen op strategie	20
4.1. Uitwerking in finishfoto en jaarplannen.....	20
4.2. Sturing op resultaten	20
4.3. Verantwoording.....	21
4.3.1. Horizontale dialoog	21
4.3.2. Verticale verantwoording	21
Bijlage 1: Whole school approach (WSA)	22

Voorwoord

Betrokken en bevlogen met kracht! Zo hebben we onze nieuwe strategische visie genoemd. En dat is niet zonder reden. Het team PrO Emmeloord kenmerkt zich door bevlogenheid en een enorme betrokkenheid bij de leerlingen. Of beter gezegd: bij de kracht van de leerlingen. Want dat is wat wij kunnen en doen: de talenten en de krachten van de leerlingen aanspreken, zodat zij met zelfvertrouwen de school kunnen verlaten. Hun rugzak wordt gevuld met vaardigheden, competenties en kennis, waarmee zij zo goed mogelijk aan de start van (jong)volwassenheid verschijnen. In de afgelopen jaren zijn wij er in geslaagd om deze vaardigheden, competenties en kennis om te zetten in branche-certificaten, praktijkverklaringen en het schooldiploma, zodat iedereen kan zien wat onze leerlingen in huis hebben.

Deze visie is tot stand gekomen dankzij vele mensen die meedachten. Het is een visie van ons allemaal. Het management heeft weliswaar het voortouw genomen, maar ook de belanghebbenden hebben op verschillende momenten actief meegedacht en input geleverd, door deel te nemen aan bijeenkomsten of het invullen van vragenlijsten bij tevredenheidmetingen van ProZo!.

De toekomst

De afgelopen periode heeft ons geleerd dat we mooie plannen en visies kunnen maken, maar dat we op verschillende momenten ook worden ingehaald door de werkelijkheid. Denk aan de pandemie die ons op allerlei manieren heeft uitgedaagd, maar denk ook aan de werkelijkheid van een nieuw kabinet, dat er toch altijd weer anders uit ziet dan we hadden kunnen voorspellen.

Desalniettemin blijft het goed om op de lange lijnen van het onderwijs te focussen. Sommige dingen zijn niet veranderd en zullen ook de komende vier jaar niet veranderen. Nog altijd willen we nu en in de komende jaren dat onze leerlingen een volwaardige plek in de samenleving krijgen. Daar hoort volwaardig onderwijs bij. En bij volwaardig onderwijs hoort een volwaardige vertaling van wet- en regelgeving, met alles wat daarbij komt kijken. Onze Strategische visie 2023-2027 staat in dit teken. We volgen de levensloop van de leerling op weg naar een volwaardige plek in de samenleving waar hij/zij met zijn talenten kan werken.

Wat is er nodig voordat de leerling naar het PrO gaat? Wat is er tijdens de schoolloopbaan nodig? En wat is er nodig als de leerling de school verlaat? We focussen daarbij op de beleidsthema's die deze periodes van het leven van een leerling raken.

Kapstok

U kent ze wel, die eindeloze beleidsessies of vergaderingen waarbij u aan het einde denkt: en wat schieten die leerlingen op onze scholen hier nu eigenlijk precies mee op? Wij hebben met deze opbouw van het document de leerling centraal willen stellen. Voor alle hieruit volgende plannen voor het PrO kan dit als kapstok worden gebruikt. Zo doen we recht aan de gevoelens in onze school Niet de plannen of de visies, maar de leerling staat centraal. En dit alles vanuit betrokkenheid en bevlogenheid met kracht!

Dick Wever, teamleider

1 De organisatie

Praktijkonderwijs (verder als PrO) is een schoolsoort in het reguliere voortgezet onderwijs. In Emmeloord volgen xxx leerlingen onderwijs. PrO is bedoeld voor leerlingen van 12 t/m 18 jaar die sterk zijn in praktische vakken. De leerlingen worden opgeleid voor beroepen waar in Nederland grote vraag naar is, zoals metselaar, schoonmaker, heftruckchauffeur of winkelmedewerker.

Wij en praktijkscholen in het algemeen hebben scholen een geheel eigen manier van lesgeven. De leerlingen leren in kleinere klassen vooral vanuit de praktijk en door te doen. Tijdens de theoretische vakken wordt veel aandacht besteed aan taal en rekenen. Vervolgens wordt de theorie tot leven gebracht in praktische vakken als hout- en metaalbewerking, koken en serveren, zorg en welzijn, techniek, facilitair en groen. Hierbij is veel ruimte voor maatwerk. Elke leerling volgt een eigen leerroute, waarbij de nadruk ligt op wat de leerling kan en wil. Door het versterken van het vertrouwen in hun eigen capaciteiten, worden leerlingen gestimuleerd om hun talenten nog verder te ontwikkelen.

Daarnaast is ons onderwijs gericht op persoonsvorming en op het vergroten van de zelfredzaamheid van de leerlingen in de maatschappij. Tijdens de lessen wordt integraal gewerkt aan de thema's wonen, werken, burgerschap, leren en vrije tijd. Leerlingen leren binnen deze thema's zo goed en zo zelfstandig mogelijk te functioneren binnen de school en in de maatschappij. Door deze bredere vorming, weten zij beter wat hun mogelijkheden zijn. In de bovenbouw vormen stages een belangrijk deel van het leerproces. Een goede stage is vaak de basis voor een reguliere baan.

Wij staan met de school staat midden in de maatschappij. Wij hebben mooie projecten met of voor de buurt, zoals een restaurant, een winkel en een fietsenmakerij. Daarnaast hebben wij ook intensieve contacten met het regionale bedrijfsleven.

Tijdens hun opleiding kunnen leerlingen tal van branchecertificaten en praktijkverklaringen behalen. Sinds 2022 ontvangen leerlingen van het PrO aan het einde van hun opleiding een schooldiploma. Dit diploma is voorzien van een portfolio waarin alle resultaten staan die de leerling heeft behaald.

Een opleiding in het PrO biedt volop kansen op de arbeidsmarkt. Na het PrO stromen veel leerlingen dan ook rechtstreeks uit naar werk. De school helpt de leerlingen bij het vinden van een passende, bestendige baan. Nadat leerlingen zijn uitgestroomd, worden ze nog twee jaar gevolgd en bieden wij, indien nodig, nazorg en begeleiding.

Verder stroomt ruim de helft van de leerlingen uit naar een mbo-opleiding. Een vooropleiding in het PrO biedt dus ook volop kansen op een succesvolle vervolgopleiding.

2 De context

In dit hoofdstuk wordt de plek van dit schoolplan Pro in de context van het Aeres brede plan voor het VMBO en hoe het zich verhoudt tot het wettelijk kader.

2.2. Schoolplan VMBO

Het schoolplan is een wettelijke opdracht voor het voortgezet onderwijs. Het plan is bovenliggend aan dit meerjarenplan voor PrO. Het schoolplan VO van Aeres voldoet aan de wettelijke vereisten voor wat betreft de inhoud en thema's. Dit is een aanvullend plan voor PrO in het licht van de bijzondere positie van het praktijkonderwijs.

Het voortgezet onderwijs in Nederland heeft de opdracht om ervoor te zorgen dat leerlingen in deze fase van de doorlopende leerlijn hun talenten maximaal kunnen ontplooiën en vervolgonderwijs kunnen volgen dat het beste past bij hun talenten. Het voortgezet onderwijs bereidt leerlingen voor op volwaardige deelname aan de samenleving en, een bij hun talenten passende, (toekomstige) positie op de arbeidsmarkt.

Het is de opdracht van het onderwijs om uitvoering te geven aan de kernopgaven. Deze kernopgaven vloeien voort uit wet- en regelgeving, zoals onder andere omschreven in kerndoelen en eindtermen. De volgende drie kernopgaven worden onderscheiden:

- 1 Kwalificatie: het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn om deel te nemen aan de samenleving en het volgen van een vervolgopleiding.
- 2 Socialisatie: centraal hierin staat de maatschappelijke toerusting, het (leren) deel uit te maken van de eigen samenleving en van de wereld. Het gaat om het ontwikkelen van omgangsvormen, waarden en normen en het begrijpen van de
- 3 Persoonsvorming: de ontwikkeling van de eigen identiteit en onafhankelijkheid van de leerlingen.

We sturen op het organiseren van een leerproces dat eigentijds en aantrekkelijk is en bagage meegeeft voor de toekomst, zodat de leerling zich zowel als mens, als burger en als toekomstig professional kan ontwikkelen. Dit zien we als een collectieve verantwoordelijkheid van het gehele onderwijsteam.

Dit doen we door ons te focussen op drie speerpunten.

- Leren leren: de ontwikkeling van de leerling als (lerende) mens
- Leren leven: de ontwikkeling van de leerling als lid van de maatschappij
- Leren over, *van en in de innovatieve groene context: de ontwikkeling van de leerling als 'groene veranderaar'.*

In het vervolg werken we bovenstaande speerpunten nader uit. Vervolgens wordt beschreven hoe we werken aan de zichtbaarheid van deze speerpunten in de school en in het curriculum.

2.2.1 Leren leren

Leren en motivatie voor leren is een belangrijke voorwaarde om vooruit te komen in de maatschappij en om je gedurende je leven te blijven ontwikkelen. Het grip krijgen op het eigen leerproces zien we daarom als een kerntaak van ons onderwijs.

Het ontwikkelen van vaardigheden voor de toekomst vereist dat leerlingen 'diep' leren. Diep leren komt voort uit de interesse van leerlingen in de inhoud van een (leer)taak. Diep leren komt tot uiting

door het gericht zijn op iets willen begrijpen. Om tot diep leren te komen, is het van belang dat de leerling intrapersonlijke vaardigheden ontwikkelt. Intrapersonlijke vaardigheden stellen leerlingen in staat verantwoordelijkheid te nemen en zichzelf aan te passen aan nieuwe omstandigheden. Het gaat hierbij om:

- **Zelfregulatie:** het vermogen om doelen te stellen, een relevante strategie te kiezen en te monitoren of het doel bereikt is. Zelfregulatie kan worden geleerd door directe instructie, door gepaste feedback, door leerlingen te inspireren en uit te dagen en door de sturing langzaam aan hen over te dragen.
- **Motivatie en ondernemendheid:** het zoeken en benutten van kansen in de omgeving, initiatief nemen en proactief handelen.

Als Aeres VMBO willen we de komende periode nog sterker inzetten op de ontwikkeling van bovenstaande vaardigheden bij onze leerlingen.

Daarnaast is bekend dat welzijn en motivatie van leerlingen voor leren vergroot worden als aan een aantal basisbehoeften wordt voldaan:

- **Autonomie:** leerlingen ervaren invloed op hun leerproces en keuzevrijheid in de leeractiviteiten.
- **Sociale verbondenheid:** leerlingen voelen zich betrokken bij de school en de leeromgeving. Zij ervaren steun en veiligheid. Verbondenheid met leeftijdgenoten is essentieel voor het welbevinden en psychosociale ontwikkeling van de leerling en daarmee voor het vermogen tot leren te komen.
- **Competentie:** leerlingen hebben vertrouwen in eigen kunnen en weten wat van hen verwacht wordt. Het vereist dat ze zicht hebben op hun eigen ontwikkeling en dat taken op een passend niveau aangeboden worden. Dit kan door in stappen toe te werken naar meer zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid voor de leertaak. Ook is het van belang effectieve feedback te krijgen: specifiek, niet te lang en meer positief dan negatief geformuleerd.

In onze schoolomgeving en in het onderwijs staan deze basisvoorwaarden centraal.

2.2.2 Leren leven

De wereld om ons heen is aan grote veranderingen onderhevig. Sociale en politieke structuren zijn minder stabiel dan voorheen en de samenleving kent een steeds grotere diversiteit. Bovendien worden ontwikkelingen in ons land steeds meer beïnvloed door ontwikkelingen elders in de wereld. We willen graag dat onze leerlingen zich niet alleen staande kunnen houden in deze wereld, maar zich er ook toe kunnen verhouden, invloed kunnen nemen en er een bijdrage aan kunnen leveren.

Jezelf leren kennen en de wereld om je heen leren kennen, gaan vaak hand in hand. Ontwikkeling van bewustzijn van wie je bent en wie je wilt worden, gebeurt altijd in wisselwerking met je omgeving. Leren leven gaat over oprechte interesse van de leerling in zijn (leef)omgeving en andere mensen, met respect voor hun ideeën en gedachten, ook al wijken die sterk af van die van de leerling zelf. Een belangrijk thema op onze scholen is aandacht voor leven op aarde en duurzaamheid: via het groene onderwijs leren leerlingen verantwoordelijk te zijn voor die aarde. Leerlingen worden zo gestimuleerd zich te ontwikkelen tot bewuste en gezonde burgers.

Aeres VMBO wil leerlingen in een bepalende fase in hun leven op weg helpen sociale, veerkrachtige en zelfredzame burgers te worden zodat zij een plek kunnen verwerven in de samenleving en in de wereld. Dit doen we door leerlingen een combinatie van kennis, vaardigheden, attitudes en reflectie mee te geven.

In het kader van bovenstaand heeft Aeres VMBO in de komende jaren aandacht voor de volgende competenties

- democratisch handelen: het aanvaarden van en bijdragen aan een democratische samenleving
- maatschappelijk verantwoord handelen: medeverantwoordelijkheid nemen voor de leefgemeenschappen waartoe de leerling behoort. Onderdeel hiervan is het verantwoord omgaan met de aarde: de groene ideologie en duurzaamheid zijn nadrukkelijk herkenbaar in het curriculum.
- omgaan met conflicten: betreft conflictsituaties of belangentegenstelling waarbij leerlingen zelf 'partij' is.
- omgaan met verschillen: omgaan met sociale, culturele, religieuze en uiterlijke verschillen.

De school is een ontmoetingsplek en een oefenplaats. We vinden het belangrijk dat leerlingen met plezier naar school gaan en op school betekenisvolle relaties aangaan. Dit draagt bij aan het welbevinden van onze leerlingen.

2.2.3 Leren over...

, van en in de innovatieve groene context

Groen onderwijs is altijd in beweging en alom vertegenwoordigd. Transitie in het groene domein volgen elkaar in hoog tempo op. Tegelijkertijd wordt het begrip Groen steeds breder geïnterpreteerd en omvat het een scala aan dimensies, zoals zichtbaar wordt in de acht Groene Werelden, uitgewerkt door Groenpact .

Aeres VMBO ziet het als haar taak om leerlingen kennis te laten maken met en onder te dompelen in al die schakeringen groen en de elkaar in hoog tempo opvolgende ontwikkelingen. Daarnaast vinden wij het van belang dat de leerling zich tot die ontwikkeling kan verhouden: bij ons leert de leerling dat hij onderdeel is van een veranderde leefomgeving en wordt hij zich bewust van de invloed van keuzes op de wereld om zich heen. Dit doen we door grote mondiale vraagstukken over klimaat, biodiversiteit en voedselzekerheid tastbaar te maken en dichtbij te brengen.

De groene context is voor Aeres ook een manier om leerlingen een realistische en inspirerende leeromgeving te bieden waarin dieren, planten en voeding een grote plek innemen. Door onderwijs te verbinden aan realistische groene contexten en actuele vraagstukken krijgen leerlingen beter inzicht in waarom ze leren wat ze leren. Het leren aan de hand van actuele vraagstukken uit 'het echte leven' maakt het leren aansprekend en motiverend. Het didactisch concept Leren voor Duurzame Ontwikkeling biedt goede handvatten om dit vorm te geven.

De groene context van onderwijs is voor praktijkonderwijs minder belangrijk, omdat veel van onze leerlingen ook uitstromen in 'grijze' sectoren. De "praktijk" is wel een wezenlijk onderdeel van ons onderwijs. Daarom heet deze pijler in ons schoolplan "Praktijkonderwijs". Dit hebben we reeds toegelicht in hoofdstuk 1 en maken wij verder concreet in hoofdstuk 3.

2.3. Landelijke ontwikkelingen (voortgezet) onderwijs

De afgelopen jaren is er toenemende aandacht voor kansgelijkheid in en toegankelijkheid van het onderwijs. Bij het bevorderen van gelijke kansen gaat het erom dat kinderen en jongeren in staat worden gesteld, gemotiveerd en waar nodig ondersteund, om hun talenten te ontwikkelen. Het onderwijs speelt hierin een belangrijke rol. De nadruk wordt hierbij gelegd op basisvaardigheden, burgerschap en het voorkomen van vroege selectie voor leerroute of onderwijssoort.

De aandacht voor basisvaardigheden is ook in het algemeen toegenomen de afgelopen jaren. Al enkele jaren wordt geconstateerd dat de beheersing van de basisvaardigheden door leerlingen afneemt. Recent heeft het ministerie van OCW daarom het Masterplan Basisvaardigheden gelanceerd.

Een ontwikkeling die samenhangt met bovenstaande zaken is het structurele tekort aan leraren en schoolleiders. De kwaliteit van het onderwijs staat of valt met voldoende goed opgeleide, bevoegde docenten. Hoewel verschillen per regio en vak waarneembaar zijn, is de verwachting dat het lerarentekort de komende jaren verder zal oplopen.

De Covid-19 pandemie, en de ten gevolge hiervan afgekondigde schoolsluitingen, heeft een grote uitwerking gehad op leerlingen, docenten en het onderwijs. Om de vertragingen bij leerlingen op cognitief vlak en op het gebied van sociaal-emotioneel welbevinden te herstellen, heeft het ministerie van OCW een omvangrijk investeringsprogramma ingericht, het Nationaal Programma Onderwijs. Scholen kunnen van 2021 tot 2025 interventies inzetten om de opgelopen leervertraging terug te dringen.

2.4. Landelijke eisen en ontwikkelingen PrO

2.4.1 Inrichting PrO

Aeres PrO Emmeloord biedt praktische vakken en functioneel theoretisch onderwijs waarbij leerlingen mogen leren en werken op hun eigen niveau (aangepaste didactiek).

Aeres PrO Emmeloord stelt zichzelf het doel ervoor te zorgen dat haar leerlingen zich later in de maatschappij sociaal en praktisch zo zelfstandig mogelijk kunnen redden.

De school ondersteunt haar leerlingen daarom bij:

- Het ontwikkelen van een open en verdraagzame houding en de bereidheid tot samenwerking;
- Het elkaar serieus nemen, te respecteren en de ander in zijn/ haar waarde te laten;
- Een onderwijstraject dat leidt tot het vinden van passend werk.

2.4.2 Basisvaardigheden, LOB en Burgerschap

Naast de reguliere theorie- en praktijkvakken investeert Aeres PrO in de aankomende jaren nadrukkelijk op het versterking van de basisvaardigheden. Basisvaardigheden zijn essentieel om in de reguliere theorie- en praktijkvakken tot betekenisvol leren te komen. Te veel leerlingen verlaten het onderwijs zonder goede beheersing van de basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen, digitale geletterdheid en hoe we in Nederland met elkaar omgaan. Basisvaardigheden van leerlingen moeten op niveau zijn om kansen in het onderwijs en daarbuiten te verstevigen.

Tot de basisvaardigheden rekenen wij taal (Nederlands, Engels, Fries), rekenen, digitale geletterdheid, burgerschap, kritische denkvaardigheden en leer- en loopbaancompetenties. Aeres VMBO benadert de basisvaardigheden in samenhang en heeft nadrukkelijke aandacht voor de doorlopende leerlijn naar het mbo. Zo is bijvoorbeeld een geïntegreerde visie voor vmbo en mbo ontwikkeld voor burgerschap en LOB.

Aeres VMBO werkt aan de versterking van het burgerschapsonderwijs. Aeres werkt aan een duurzame en herkenbare invulling van de burgerschapscompetenties, aan de hand van gezamenlijk geformuleerde leerdoelen. Daarbinnen kiest het PrO een insteek die past bij de school, de regio van de school en de specifieke vraagstukken die hier spelen en maakt die insteek voor iedereen zichtbaar.

Daarnaast is aandacht voor loopbaanontwikkeling en – begeleiding voor alle leerlingen. Hieronder verstaan we het geheel van begeleiding en activiteiten waarmee wij onze leerlingen tijdens de opleiding ondersteunen bij het leren maken van studie- en loopbaankeuzes. Wij helpen de leerling bij het ontwikkelen van een eigen identiteit en het leren kiezen voor een (studie)loopbaan die bij hem/haar past. Dit doen wij door het aanbieden van informatie en opdrachten, het laten opdoen van ervaringen, het vastleggen van inzichten over de ontwikkeling van loopbaancompetenties en het begeleiden van de leerling doormiddel van loopbaan(reflectie)gesprekken. Kern is zelfontwikkeling van de leerling.

2.4.3 Passend onderwijs

Elk kind heeft recht op passend onderwijs, ook als hij extra zorg of ondersteuning nodig heeft. Om dat doel te bereiken, werken scholen samen in regionale samenwerkingsverbanden. Alle scholen van Aeres VMBO zijn aangesloten bij een samenwerkingsverband voor passend onderwijs. Het samenwerkingsverband maakt afspraken over de begeleiding en ondersteuning die scholen kunnen en moeten bieden. Het bespreekt ook welke kinderen een plek krijgen in het speciaal onderwijs en hoe de beschikbare gelden verdeeld worden.

Het PrO heeft als reguliere schoolsoort echter wel een aantal specifieke kenmerken.

Een belangrijk kenmerk is dat onze leerlingen alleen worden toegelaten als zij een Toelaatbaarheidsverklaring PrO (TLV Pro) hebben. De TLV wordt afgegeven door het samenwerkingsverband passend onderwijs. Hierbij dienen de volgende landelijke toelatingscriteria te worden gehanteerd:

- Het IQ van de leerling ligt tussen 55 en 80.
- De leerling heeft een leerachterstand van drie jaar of meer op minimaal twee van de volgende domeinen: inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen, spellen. Eén van de twee domeinen dient inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen te zijn.

Elke school van Aeres VMBO beschikt over een eigen schoolondersteuningsprofiel. Hierin legt de school minimaal eens per 4 jaar vast welke ondersteuning ze kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Ook wordt beschreven welke ambities de school voor de toekomst heeft op het gebied van passend onderwijs. De schoolondersteuningsprofielen zijn te vinden op de website.

Voor elke leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt een ontwikkelingsperspectief- of handelingsplan opgesteld waarin wordt aangegeven welke ondersteuning geboden wordt. Hierbij gelden de grenzen van zorg zoals zijn opgenomen in het schoolondersteuningsprofiel.

3 Schoolplan Aeres PrO

Aeres PrO is een ondernemende onderwijslocatie met hart voor leren en het groene profiel. We sturen op duurzame kwaliteit van ons onderwijs. In een wereld van groeiende diversiteit en grote transities willen we leerlingen kennis en vaardigheden bijbrengen en hen voorbereiden op hun leven als individuen en als leden van de samenleving. We willen ze het vermogen meegeven om hun doelen te bereiken, een constructieve bijdrage te leveren aan de samenleving en te blijven leren gedurende hun hele leven.

3.1. Missie

Aeres PrO wil aantrekkelijk en inspirerend onderwijs verzorgen waarin centraal staan. Maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen vormen de drijvende kracht voor de vernieuwing van ons onderwijs. Aeres biedt onderwijs dat leerlingen stimuleert en motiveert om zich optimaal te ontwikkelen als mens, burger en vakmens, in relatie tot de groene duurzame wereld. Aeres PrO deelt de volgende missie:

We bereiden leerlingen zo goed mogelijk voor op werk, wonen, vrijetijdsbesteding en goed burgerschap.

We zorgen dat leerlingen uitstromen in de richting die past bij hun mogelijkheden. Dat kan werk zijn, maar ook beschut werk, dagbesteding of een mbo-opleiding.

3.2. Visie

Aeres VMBO wil dat leerlingen leren zelfstandig te functioneren in een steeds veranderende samenleving. Aeres VMBO werkt vanuit de volgende visie:

Aeres VMBO leert haar leerlingen hun talenten en omgeving kennen. En leert ze eigen verantwoordelijkheid te nemen en samen kleur te geven aan hun omgeving.

3.3. Structuur en inhoud schoolplan PrO

Het VMBO en daarmee PrO bij Aeres kiest voor het inrichten van zijn plan de structuur van de “whole school approach”. Deze werkwijze wordt toegelicht in bijlage 1.

Vanuit de perspectieven: wat, hoe, waar, van wie en met wie leren we, geven wij inhoud aan de thema's die wij belangrijk vinden.

Dit hebben wij gedaan door met het hele team gezamenlijk de thema's concreet te maken aan de hand van bovenstaande perspectieven.

De uitkomsten hebben wij met elkaar gedeeld en iedereen heeft gelegenheid gekregen feed forward te geven. De uitwerking is weergegeven in de volgende paragrafen. Wij hebben dit afgesloten met een finishfoto die aangeeft waar we in vier jaar naar streven.

3.3.1. Gezonde school, gezonde voeding

Wat leren we?

We leren wat gezonde voeding is en waar ons voedsel vandaan komt. We leren zelf groenten te verbouwen en welke zorg daarvoor nodig is.

We leren wat een gezonde levensstijl is bij burgerschap. We leren over de gevolgen van ongezonde voeding en een ongezonde levensstijl. We leren dat gezonde voeding niet duurder hoeft te zijn en hoe “goedkoop” gezond leven kan zijn.

We leren koken met groente en andere gezonde ingrediënten. Wij kijken hoe wij zorgen zo min mogelijk weg te gooien en hoe restjes eten of misvormde groenten nog gebruikt kunnen worden.

Hoe leren we?

We leren in de praktijk hoe wij met voedsel omgaan van ‘zaadje’ tot ‘bord’.

We gaan samen bepalen wat budget koken is en maken daar bij weekmenu’s. Wij leren hoe wij goede prijsvergelijkingen maken en daarmee de juiste keuzes maken wat te kopen en koken.

We leren door geregeld samen te eten en te proeven van dingen die we kennen en nog niet kennen. Zo ontwikkelen wij onze smaak en interesse voor wat de natuur en landbouw ons te bieden heeft.

Waar leren we?

We gaan hiervoor op bezoek bij bedrijven. Dit zijn bedrijven uit de hele keten: landbouwers en veehouders, transporteurs, fabrieken en verwerkers, winkels en restaurants.

Wij leren op school in de keuken, de kas, het eigen restaurant en de winkel.

Allemaal plekken waar we voedsel kweken, bewaren, bewerken, bereiden en delen.

Van wie leren we?

Wij leren van elkaar en van docenten, omdat wij zelf enthousiast zijn voor gezonde voeding en een gezonde levensstijl.

Wij betrekken gastsprekers bij onze lessen die hun eigen ervaringen over voeding en gezondheid met ons willen delen.

Met wie leren we?

Wij vinden het belangrijk ouders van leerlingen te betrekken bij de lessen als hulp bij de praktijklessen of om een mooie ervaring te delen op het gebied van voeding en gezondheid. Ouders kunnen mee eten en proeven. We streven er naar tenminste twee keer per jaar ouder-kind koken te organiseren.

Wij willen sportverenigingen betrekken bij onze school om leerlingen te motiveren te bewegen. Wij onderzoeken welke subsidies wij daarvoor kunnen benutten om sporten en bewegen toegankelijk te maken voor onze leerlingen.

Wij kijken of wij de omgeving kunnen betrekken bij gezonde voeding door te onderzoeken of wij vanuit de kas voedselpakketten aan kunnen bieden met recepten. Dit laten wij doen door de leerlingen en helpen hen daarbij .

3.3.2. Versterken BIS-BES-ZES

De afkortingen staan voor begeleide interne stage – begeleide externe stage – zelfstandige externe stage

Wat leren we?

Wij ontwikkelen een opdrachtenbank met ca. 40 verschillende aansprekende opdrachten waaruit leerlingen kunnen kiezen. Dit gaan wij doen per profiel.

Hoe leren we?

Wij bekijken samen hoe wij de “map” werkbaarder kunnen maken. Het is nodig om dit een meer zichtbare plaats te geven bij de begeleiding in de ontwikkeling van de leerlingen. Het helpt om de map belangrijker te maken en meer te sturen en begeleiden vanuit de inhoud van de map. Dit moet gekoppeld worden aan de opdrachten uit de opdrachtenbank.

Waar leren we?

Uiteindelijk zijn we gericht op een zelfstandige plek vanuit de ZES. Gedurende het proces kijken we samen met de leerling wat haalbaar is en prettig voelt. Voor een aantal blijft dat binnen de BIS of BES.

Dit betekent dat afhankelijk van de ambities en vaardigheden we leren op school of bij een praktijkbedrijf. We leren in diverse sectoren.

De stagevoortgang gaan wij zorgvuldig en met respect voor de mogelijkheden en omstandigheden bijhouden in “Compasser”. Wij zorgen dat deze applicatie ondersteunend werkt aan onze ambities op dit gebied.

Van wie leren we?

In de BES en de ZES leren wij vooral van praktijkbegeleiders op het praktijkbedrijf. De docenten begeleiden en ondersteunen de leerling waar nodig op het praktijkbedrijf.

Bij de BIS werkt de leerling vooral op school in zoveel mogelijk authentieke praktijksituaties. De begeleiding is vooral door de docent. Dit neemt niet weg dat er ook bedrijven worden bezocht om het zijn bij een praktijkbedrijf te ervaren.

Docenten zullen zoveel mogelijk “positief” coachen. Wij zullen de komende jaren samen uitwerken wat dat voor ons betekent en welke beelden daar bij horen.

Met wie leren we?

Voor de BES en de ZES is het van belang dat wij over voldoende werkplekken kunnen beschikken voor alle profielen. Wij moeten er hard aan werken om de contacten te onderhouden en ons netwerk uit te breiden. Het helpt daarbij als wij de school duidelijker kunnen profileren en neerzetten. Het imago speelt daarbij een belangrijke rol.

3.3.3. Passend advies

Wat leren we?

De maatschappij heeft het vaak over kansrijk adviseren. Dat is een benadering die niet past bij ons onderwijs en waar wij voor staan. Voor ons is het van belang dat leerlingen terecht komen in een werk- of leeromgeving waar ze zich prettig en veilig voelen en zich van daaruit verder kunnen ontwikkelen.

Wij laten leerlingen leren in groepen op het niveau wat bij hen past. Daarbij is het aanbod passend bij het profiel en zoeken wij het goede evenwicht tussen diepgang in de theorie en vaardigheden in de praktijk.

Hoe leren we?

Wij zijn voortdurend op zoek naar pedagogische en didactische werkvormen die passen bij onze leerlingen. We streven naar lesmateriaal met weinig tekst en veel beelden, omdat dit beter beklijft bij onze leerlingen en leidt tot een groter begrip.

Bij instructies doen wij het voor, waarna we leerlingen steeds zelfstandiger de vaardigheid laten uitvoeren tot dat zij het beheersen op hun eigen niveau.

Waar leren we?

We richten ons bij dit thema vooral op leerlingen in de begeleide externe stage (BES). Het meest waarschijnlijk is dat deze leerlingen uitstromen in een plek voor beschut werk of dagbesteding.

We streven er naar om BES werkplekken te hebben voor alle profielen die wij aanbieden.

We vinden het belangrijk de ontwikkelingen van onze leerlingen zorgvuldig bij te houden. Hiervoor optimaliseren wij "Compasser" als instrument voor de registratie hiervan.

Van wie leren we?

Onze docenten spelen een belangrijke rol bij het onderwijzen van deze leerlingen. Om nieuwe collega's goed te laten landen maken wij o.a. een handboek over hoe het werkt op de school, de locatie en bij Aeres. Er is aandacht voor de context van de school in de regio waar wij opereren.

Het is van belang dat iedereen goed kan werken met Compasser. Hiervoor ontwikkelen wij een cursus. Persoonlijke en teamontwikkeling is so wie so van belang om onze leerlingen te kunnen blijven onderwijzen en begeleiden. Wij stellen een relevant cursusaanbod samen en organiseren dat er daadwerkelijk ruimte is om trainingen te volgen.

Met wie leren we?

We werken nauw samen met de praktijkbedrijven waar onze leerlingen stage lopen. Wij bepalen samen wat nodig is om de leerling zich zo goed mogelijk te laten ontwikkelen.

We gaan alternatieve ondersteuners, instructeurs, docenten en anderen onderzoeken die een rol kunnen spelen bij ons onderwijs. Voorbeelden hiervan zijn: Muzisch centrum Emmeloord en de Aves onderwijskoepel.

3.3.4. Verbeteren imago PrO

Wat leren we?

We gaan beleid ontwikkelen voor onze PR en imago. Hiervoor is het van belang dat wij samen onze missie en visie goed doorleven en ons bewust zijn hoe wij ons onderscheiden en wat ons onderwijs typeert.

Hoe leren we?

Wij willen zorgen voor meer publicaties van en over onze school. De maatschappelijke verantwoordelijkheid die wij pakken nemen wij daar in mee. Dit sluit aan bij de Aeres strategie: "Be good and tell it".

Wij kiezen er voor een eigen schoolplan te maken voor PrO. Om dit aan te laten sluiten bij onze doelgroep visualiseren wij de strategie in een poster. Wij kiezen er voor om jaarlijks gezamenlijk met het hele team ons A3 jaarplan bij te stellen en zo onze strategie waar te maken.

Wij bekijken of een promo film ons ondersteunt bij de presentatie aan scholen en bedrijven. We bekijken wat de mogelijkheden zijn voor herkenbare Aeres PrO bedrijfskleding en hoe ons dat helpt om ons te onderscheiden en presenteren.

Waar leren we?

We gaan zelf meer naar buiten. Wij presenteren ons bij scholen waarvan leerlingen bij ons kunnen instromen. Dit kan zowel bij primair als voortgezet onderwijs. Wij bezoeken bedrijven die mogelijke aanbieders zijn van stageplekken voor onze leerlingen. Wij laten hen zien wat wij te bieden hebben.

Wij halen de omgeving bij ons binnen en laten onze winkel en lunchcafé zien. Scholen en bedrijven laten wij bovendien zien hoe onze leerlingen leren en zich ontwikkelen.

Van wie leren we?

Wij onderzoeken hoe andere scholen en bedrijven werken aan hun PR en bekijken hoe wij dit voor onze school kunnen benutten.

Met wie leren we?

Wij willen samen werken met onze centrale Marketing en communicatie afdeling van Aeres.

Samen met docenten / intern begeleiders van scholen willen wij sparren wat zij verwachten en wat zij vinden van onze school. Gezamenlijk kijken welke stappen gezet kunnen worden om onze presentatie te verbeteren. Dit doen we ook met vertegenwoordigers van stagebedrijven.

Met een afvaardiging van de PABO's en andere beleidsmakers willen wij bespreken hoe zij aankijken tegen een effectieve presentatie van onze school.

3.3.5. Curriculum Pro

Wat leren we?

Wij stemmen de inhoud van de lessen ook af op mogelijk te behalen certificaten. Certificaten dragen bij aan de succeservaringen van onze leerlingen en geeft hen ruimte om trots te 'shinen' met hun behaalde certificaat. Certificaten vergroten de kans op een baan en dus zelfstandig te functioneren in de maatschappij.

Hoe leren we?

Wij bereiden onze leerlingen voor op de keuze van het profiel. In de onderbouw gaan wij al aandacht schenken aan de profielen in de bovenbouw door hen voor te bereiden op de inhoud en verschillen van de profielen.

De lessen blijven praktisch en doelgericht. We leren op school en doen bedrijfsbezoeken om het werk gekoppeld aan de certificaten te bekijken in de praktijk.

We ontwikkelen lesmateriaal afgestemd op onze leerlingen. Dit betekent veel visueel materiaal met filmpjes en plaatjes. Waar relevant en ondersteunend gaan wij het digitaal aanbieden.

Waar leren we?

Wij breiden de praktijkruimtes op school uit om vaardigheden te leren en oefenen die passen bij te behalen certificaten.

Wij organiseren ministages bij bedrijven om de vaardigheden in het echt te kunnen zien en oefenen.

Van wie leren we?

Wij laten ons ondersteunen door deskundigen met kennis en ervaring van en in vaardigheden samenhangend met de certificaten. Wij denken aan brede en specifieke certificaten als:

- Sociale hygiëne (S.H.V)
- Scholing voor arbeid (S.V.A.)
- Schoonmaak (S.V.S)
- Veiligheid (S.V.W)

Algemene certificaten kunnen uitgebreid worden met verdiepingen of uitbreidingen.

Wij volgen zelf trainingen om instructie te kunnen geven aan onze leerlingen over vaardigheden gekoppeld aan de certificaten.

Met wie leren we?

We benutten ons netwerk van praktijkbedrijven en bekijken hoe wij dit kunnen uitbreiden.

3.3.6. Eigenaarschap bij de leerling

Wat leren we?

We leren onze leerlingen na te denken over hun toekomst (loopbaan), wat ze leuk vinden waar ze goed in zijn. We laten kennis maken met diverse beroepen en bedrijven. We laten de leuke en minder leuke kanten van verschillende banen zien.

We leren hen een routeplanner voor zichzelf te maken. Het IOP (individueel ontwikkelingsplan) is daar een basis voor. Onze uitdaging is om geen IOP over de leerling te schrijven maar met de leerling. De leerling en de coach levert een bijdrage aan het plan.

Hoe leren we?

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) is bij uitstek de kapstok, om het eigenaarschap bij onze leerlingen te ontwikkelen, voor te bereiken doelen. Coaches hebben één op één gesprekken met de leerlingen. Ze stellen doelen voor de komende periode en evalueren die doelen. De doelen zijn vooral gericht op de loopbaan oriëntatie. Daarnaast ook op persoonlijke ontwikkeling en burgerschap. Hierbij gaat het altijd om het individu. De uitdagingen blijven binnen de mogelijkheden voor elke leerling.

Waar leren we?

Het individueel ontwikkelingsplan gaan wij meer vanuit de leerling opstellen. Holistische, hoog over doelen, vermijden we. Wij gaan het specifiek op thema omschrijven. Voorbeelden hiervan zijn: breuken, spelling, lezen, VCA, BHV, brommcertificaat, theorie auto etc.

Om goed zicht te krijgen op wat een baan inhoud gaan wij in de praktijk op bezoek bij uitvoerders van verschillende banen. We laten hen vertellen over hun werk.

Van wie leren we?

Gastdocenten uit het bedrijfsleven leren onze leerlingen over hun werk.

In het kader van de maatschappelijke ontwikkeling kijken we breed en bezoeken en betrekken we bijvoorbeeld ook culturele instellingen, sportverenigingen en de bibliotheek bij de kennismakingen.

Wij kijken hierbij zorgvuldig naar de mogelijkheden in het rooster en de taakbelasting van collega's.

Met wie leren we?

We werken samen met praktijkbedrijven. Uitvoerders van het werk kunnen goed aangeven wat er van hen wordt verwacht in het werk. Door de leerlingen te laten kijken op de werkplek wordt het concreet voor hen en worden doelen tastbaarder.

3.3.7. Maatschappelijk ontwikkelen

Wat leren we?

Wij zien dit in het verlengde van de loopbaanoriëntatie en coaching. Wij vinden het vooral voor onze leerlingen van belang en werken het daarom uit als apart thema.

Wij leren leerlingen vaardigheden die samenhangen met de “21^e eeuw vaardigheden”. Wij richten ons op leren samen werken, sociale vaardigheden en relaties aangaan, professionele houding en arbeidsvaardigheden, omgaan met verschillen en waarden & normen.

Hoe leren we?

Docenten stellen zich kwetsbaar op door levenservaringen te delen met de leerlingen en schuwen niet dingen te vertellen die goed en die minder goed zijn gegaan. De docenten proberen daarmee een sfeer te creëren waarin leerlingen zich veilig genoeg voelen om hun ervaringen en gedachten te delen. Zo leren ze met en van elkaar.

Bij opdrachten bedenken wij steeds hoe wij leerlingen kunnen uitdagen op bovenstaande vaardigheden. Bijvoorbeeld door eens een groepje te kiezen waar ze op voorhad geen voorkeur voor hebben.

We leren de leerlingen een onderzoekende houding door hen bijvoorbeeld bij een vak als financiën uit te laten zoeken wat iets echt kost.

Waar leren we?

We gaan settings nabootsen. We spelen situaties na en laten leerlingen ervaren wat dat met hen doet en hoe zij zelf acteren in zo'n situatie. De situaties worden bedacht door docenten of brengen leerlingen in vanuit hun eigen praktijk. Om het zo authentiek mogelijk te maken organiseren wij het, waar mogelijk, in een realistische omgeving zoals de winkel of het restaurant.

We benutten landelijke en regionale activiteiten om ervaringen op te doen. Voorbeelden hiervan zijn: NL doet en burendag.

Van wie leren we?

Afhankelijk van het onderwerp zorgen docenten zelf voor de begeleiding. Ook kunnen deskundigen van intern of extern worden ingezet.

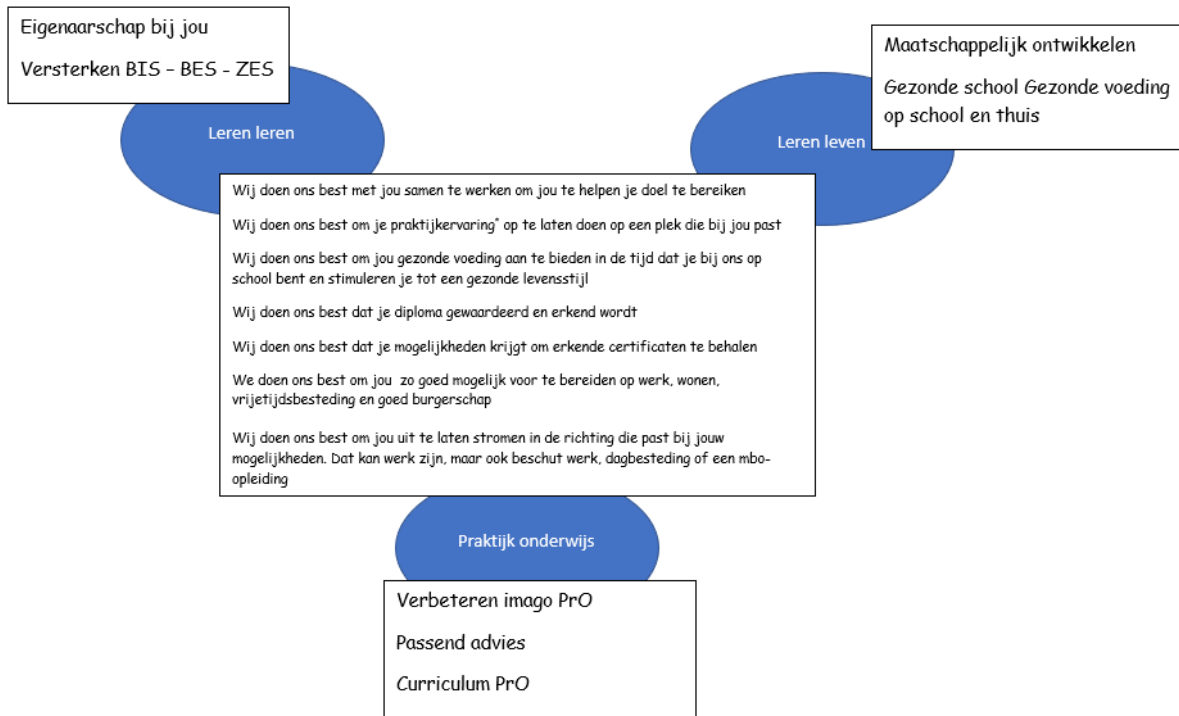
Bij individuele ontwikkelingsvragen kunnen docenten opschalen naar professionele hulpverlening.

Wij gaan uit van onze eigen waarden en normen als individuele docent en als onderwijsteam op de locatie. Wij zijn helder over: “Zo zijn onze manieren”. We geven zelf het goede voorbeeld en spreken elkaar daar op aan.

Met wie leren we?

Wij betrekken onze omgeving bij het ontwikkelen van de vaardigheden van onze leerlingen. Voorbeelden hiervan zijn: wijkagent, buurtbewoners, ouders, werknemers van stagebedrijven etc.

3.4. Finishfoto

4 Sturen op strategie

Het vorige hoofdstuk beschrijft de strategische richting van Aeres PrO voor de komende vier jaar, samengevat in een zevental strevens. In dit hoofdstuk beschrijven we op welke wijze de strevens worden geconcretiseerd in activiteiten, op welke wijze gestuurd wordt op de strategie en op welke wijze verantwoording wordt afgelegd over de resultaten.

4.1. Uitwerking in finishfoto en jaarplannen

Het schoolplan PrO 2023-2027 komt voort uit de strategie van Aeres en wordt concreet gemaakt in een 'finishfoto' en het A3 jaarplan van Aeres VMBO en MBO / Emmeloord / PrO. Het onderwijsteam PrO ontwikkelt een schoolplan-ondersteunende finishfoto voor 2024 tot en met 2027. Deze foto omvat concrete strevens voor leerlingen over wat in die periode voor hen bereikt wordt en die bijdragen aan de ambitie de beste groene opleider in het vmbo te zijn. Het gaat daarbij om afspraken over resultaten die zichtbaar of meetbaar zijn in de school. In themabijeenkomsten tussen 2024 en 2027 wordt periodiek de vorderingen en realisatie van deze foto besproken.

De stappen die we jaarlijks zetten op weg naar deze resultaten worden vermeld in het A3 jaarplan van PrO.

4.2. Sturing op resultaten

Het schoolplan staat centraal in het vo directieoverleg. In deze maandelijkse overleggen wordt een verbinding gelegd tussen het schoolplan, de jaarplannen en de activiteiten (centrale activiteiten en activiteiten op locatieniveau). Jaarlijks bepalen de directeuren in het directieoverleg van juni de concretisering van de gezamenlijke projecten en activiteiten voor het komend schooljaar. Deze nemen de instellingsdirecteuren op hun A3 jaarplan. In het directieoverleg van november vindt een uitwisseling plaats van de vorderingen op het gebied van de finishfoto.

In het teamleidersoverleg vindt uitwisseling plaats over activiteiten en maatregelen die op locatieniveau plaatsvinden en vindt dialoog plaats over de voortgang van deze activiteiten. Tevens wordt in dit overleg het gesprek gevoerd over de wijze waarop vanuit teamleiders sturing wordt gegeven aan de uitvoering van de activiteiten en de daarbij passende sturing aan het team.

Op basis van deze overleggen sturen de locatiedirecteuren en teamleiders op de eigen locatieactiviteiten om op deze wijze te zorgen voor het behalen van de gezamenlijk gestelde doelen en het actualiseren en bijstellen van hun jaarplannen.

We zien teams als de belangrijkste organisatie-eenheden. Zij zijn aanspreekbaar op de behaalde resultaten. We voorzien teams van de benodigde middelen om deze resultaten te bereiken. Hiermee ontstaat veel regelruimte aan de basis die de kwaliteit van het werk voor zowel de medewerker als de leerling (en hun ouders/verzorgers) verbetert.

Om het behalen van gezamenlijke resultaten te bevorderen, wordt per schooljaar een aantal Aeresbrede projecten ingericht. Binnen deze zogenaamde Schoolplanprojecten werken collega's van verschillende locaties samen om de doelstellingen zoals beschreven in het schoolplan en de finishfoto te bewerkstelligen.

4.3. Verantwoording

Verantwoording over de voortgang van het schoolplan Pro en de evaluatie van de activiteiten en maatregelen vindt plaats via horizontale dialoog en verticale verantwoording.

4.3.1. Horizontale dialoog

Horizontale dialoog bij Pro over de voortgang van het jaarplan - en daarmee impliciet over het schoolplan - vindt plaats tussen belanghebbenden als medewerkers, leerlingen, ouders en praktijkbedrijven. De locaties hebben deze afstemming vastgelegd in een protocol horizontale dialoog.

4.3.2. Verticale verantwoording

De teamleider legt verantwoording af over de voortgang van het schoolplan Pro en het A3 jaarplan Pro aan de locatiedirecteur. De locatiedirecteur legt op zijn beurt verantwoording af over de voortgang van zijn jaarplan aan de instellingsdirecteuren.

Bijlage 1: Whole school approach (WSA)

Met behulp van de WSA werken we aan duurzame ontwikkeling richting toekomstbestendig onderwijs. Het raamwerk helpt ons om onderwijsontwikkeling op een integrale manier te benaderen, waarbij zowel aandacht is voor het curriculum en competenties van de docent, als voor gebouw, bedrijfsvoering en leeromgeving.

Curriculum

Het curriculum is samenhangend en contextrijk: samenhang kan bijdragen aan betekenisvol onderwijs doordat verbindingen ontstaan tussen contexten, leergebieden, vakken en beroepenvelden. De drie benoemde speerpunten zijn geen losstaande elementen, maar zichtbaar in het gehele curriculum.

Het verwerven van de vaardigheden voor leren leren, leren leven en leren in de groene context vereist dat leerlingen over voldoende basisvaardigheden beschikken. In het curriculum is hier dan ook veel aandacht voor (zie ook 5.1.1 Basisvaardigheden).

Pedagogiek en didactiek

Aeres streeft naar onderwijs dat nieuwsgierigheid en motivatie aanwakkert met aandacht voor kansen en ieders unieke waarde. Het aanbieden van rijke leeractiviteiten als onderzoekend of ontwerpend leren kan hier een grote bijdrage aan leveren. Leren voor Duurzame Ontwikkeling wordt daarom als didactisch concept ingezet op alle scholen. Om betekenisvol onderwijs te realiseren, ligt de focus op ervaringsgerichte werkvormen, waar mogelijk met keuzevrijheid en maatwerk voor de leerling.

Gebouw en bedrijfsvoering

Om de drie genoemde speerpunten te realiseren, is een veilige schoolomgeving een basisvoorwaarde. Een omgeving die prikkelarm is, maar soms juist prikkelt en aanzet tot het aangaan van nieuwe ervaringen of uitdagingen. De school fungeert als ontdekkings- en ontmoetingsplek. De binnen- en buitenruimte zijn met elkaar verweven en kunnen flexibel ingezet worden. De acht Werelden van Groen zijn zichtbaar in en om de school. Leerlingen worden actief betrokken bij en zijn medeverantwoordelijk voor de inrichting van de gezamenlijke leeromgeving.

Professionele ontwikkeling

Het begeleiden van leerlingen in een snel veranderende, complexe wereld vereist een lerende houding van de gehele onderwijsorganisatie. Zij vormt een leergemeenschap, waarin steeds gereflecteerd wordt op het eigen handelen. Het vereist medewerkers die netwerken kunnen opbouwen en onderhouden, die leerarrangementen op maat kunnen ontwerpen en uitvoeren en verantwoordelijkheid nemen voor de integrale ontwikkelen van elke leerling.

Omgeving

Het leren van de leerling vindt zowel binnen als buiten de school plaats. Leren houdt niet op bij de schooldeuren en wordt niet alleen bepaald door de wisselwerking tussen de leerling en de docent. De gehele gemeenschap en het netwerk om de school en de leerling wordt bij het onderwijs betrokken. Daarnaast komt middels de omgeving allerlei sociaal-maatschappelijke problematiek de school binnen. Dit vraagt wendbaarheid van de school en de docenten. Tevens vraagt het om het reflecteren op de organisatie van maatschappelijke ondersteuning.